

PREGÓ D'ÀNGEL ROS, ALCALDE DE LLEIDA, AMB **MOTIU DE LES FESTES DE SANTA MARINA DE** **PRATDIP**

Benvolgut Alcalde, membres de la Corporació Municipal, vilatans i vilatanes de Pratedip;

Abans de procedir a la lectura del pregó, vull agrair l'honor que m'heu fet encomanant-me aquesta responsabilitat, la d'obrir les festes de Pratedip dedicades a Santa Marina. Unes festes que han d'omplir d'alegria, harmonia i convivència els carrers i places de la vila.

Amb aquesta invitació es demostra la bona relació i els vincles (històrics, econòmics i socials) que uneixen tot el territori català i, especialment, les terres lleidatanes i tarragonines. Sobretot a l'estiu, quan molts lleidatans i lleidatanes vénen a la costa i el seu voltant a passar-hi el seu temps de lleure i les seves vacances.

És en aquest temps lliure quan jo mateix he pogut descobrir alguns dels racons que envolten aquestes contrades –durant molts dies de l'any sóc veí de Cambrils–, que compten amb un patrimoni natural ric, variat i tranquil, que permet observar la natura en estat pur.

Pratedip és una destinació habitual de ciclistes lleidatans, que des de diferents llocs de la costa, vénen a esmorzar a l'ermita després de la pedalada. Jo mateix ho faig de vegades. La cursa continua cap a Llaveria o torna cap a la costa. És una cursa clàssica Lleida-Cambrils, que ja té 14 anys, i que es fa el 10 de setembre, i ens aturem a dinar a l'ermita abans d'arribar a Cambrils.

L'espai verd i paisatgístic conté un aire misteriós i fantàstic, una màgia que el poeta i novel·lista Joan Perucho va immortalitzar en la seva obra *"Històries Naturals"*.

Si m'ho permeteu, durant aquest discurs faré referència a l'obra de Perucho i a itineraris que hi va reproduir, per donar un tomb per aquest territori farcit de llegendes ancestrals i amb un personatge propi, el DIP; aquest ésser mitològic amb trets vampírics que, ja sigui realitat o fantasia, dóna nom al poble (que com haureu vist, també m'he permès la llicència d'acotar-lo a PRAT*).

Les primeres referències que estan documentades de Pratedip corresponen a les butlles del papa Anastasi IV, datades en l'any 1154, i fan referència a l'església de la vila.

És en aquest segle, al dotze, quan els llinatges també comencen a prendre part en l'evolució dels territoris.

Després que el comte de Barcelona Ramon Berenguer IV, juntament amb Alfons II, reconquerí els últims reductes musulmans de l'entorn, va cedir el territori senyorial conegut com la baronia d'Entença a Guillem de Castellvell.

La reconquesta de les terres de Ponent succeí quasi paral·lelament, el 1149, quan el mateix Berenguer IV es va fer amo del regne taifa de Lleida, amb Ermengol VI d'Urgell.

Parlàvem d'aquests animals emblemàtics, que vivien pels voltants del poble, que també figuren al seu escut i que protegien els seus habitants des del monument que hi ha situat a l'entrada.

I existeixen més referències dels DIPS: representats al retaule renaixentista de Santa Marina 1602, que es troba a l'església parroquial, i també al del 1730, que es va cremar durant la Guerra Civil.

De fet, l'ermita de Santa Marina va viure un episodi cruent i lamentable en aquest període de la història, el 1936, i per aquestes dates del calendari, Santa Marina i Sant Jaume, quan un grup d'antifeixistes cremaren aquest retaule barroc i altres pertinences, condemnant l'ermita a un trist espectre d'ella mateixa.

I és que aquests esdeveniments bèl·lics van crear estralls a la població, com a la majoria de municipis del país, i va ubicar a Santa Marina un destacament de telecomunicacions i una reserva de combustible per a l'exèrcit.

I s'ha d'afegir, encara, un altre capítol desgraciat en el santuari: un segle enrere, quan un fort terratrèmol -amb l'epicentre a la veïna població de Tivissa- va sacsejar el poble, afectant les estructures d'aquest lloc sagrat i de les cases dels vilatans.

Això m'evoca als tràgics episodis que també ha hagut de patir la nostra catedral antiga de Lleida, la Seu Vella, coneguda com *Lo Castell*, amb pèrdues irreparables i usos indesitjables.

Ja a la guerra dels Segadors fou utilitzada com a hospital i magatzem d'armes, a la guerra de Successió fou tancada al culte per esdevenir caserna militar i va ser castigada també durant la guerra del Francès, amb noves pèrdues i mutilacions.

Malgrat aquests fets, va ser declarada monument històric el 1918. Però, altre cop, ara a la Guerra Civil, tornà a ser caserna militar fins l'any 1948. A partir d'aleshores, començava una lenta i encoratjadora restauració, que encara continua.

Però no és moment ara d'aprofundir en temes històrics dramàtics i reprenem la tradició festiva que ens aplega avui en aquest entorn.

Diu la tradició que, les joves solteres que acudien aquest mes, en romeria, al santuari de Santa Marina, trobaven aviat parella. Així ho diu una de les dites populars que al·ludeixen a aquest romiatge:

“A Santa Marina
ves-hi fadrina,
Que si fadrina hi vas,
casada en tornaràs”

Sigui amb aquesta intenció o no, aquest costum encara es conserva i el 18 de juliol aplega els veïns i veïnes que commemoren aquesta festa.

El PRAT també s'engalana al setembre, quan celebra la seva altra festa major, la que en aquests casos diríem “petita”.

Són dies en què organitzen, entre altres, actes com el dia de la Gent Gran o el sopar de Germanor per celebrar la Diada Nacional de Catalunya.

A Lleida compartim aquest mes de festa i sortim al carrer per gaudir de les Festes de la Tardor, en honor a Sant Miquel.

Durant aquests dies, la ciutat acull un dels esdeveniments firals agraris més importants de l'estat, la Fira Agrària de Sant Miquel, amb més de mig segle d'existència, el privilegi de la qual va ser concedit al segle XIII pel Rei Jaume I. Aquesta Fira, acreditada per la qualitat, la innovació i l'experiència, és el punt de trobada per a professionals, fabricants i agricultors, tant a nivell espanyol com europeu. És el millor aparador comercial de la ciutat en la promoció i la comercialització de béns i serveis al voltant dels sectors agroalimentari, un sector liderat pel territori lleidatà.

La fruita, les hortalisses i els cereals -amb els préssecs, les pomes, les peres o les tomates, entre una extensa producció a gran escala- caracteritzen l'Horta i les comarques lleidatanes, juntament amb el vi i l'oli, de gran qualitat i amb les respectives denominacions d'origen Costers del Segre i de les Garrigues.

Gran part del territori està ocupat per conreus, fet que explica el desenvolupament d'indústries agroalimentàries de les quals Lleida és un dels centres més importants, com dèiem, de Catalunya, Espanya i Europa. D'igual manera, l'agricultura també és una de les activitats més tradicionals del Prat, conservant encara els conreus de l'olivera i el garrofer.

La terra i l'ofici de pagès són els que, en certa manera, ens imprimeixen el caràcter que tenim. Persones treballadores, abnegades, que estimem la terra i la respectem, conscients de la importància que té.

El pagès és persona de paraula, fiable i que mima l'entorn. Només resta submís a les forces naturals, la climatologia, a la qual respecte d'ella mateixa manera quan la té en contra. I en aquesta tasca agrícola, hem d'enaltir la figura de la dona, molts cops oblidada però igualment important en el desenvolupament econòmic i social.

Tot això ens porta a ressaltar ineludiblement la gastronomia d'aquesta zona.

A les magnífiques propietats de l'oli de denominació d'origen protegida de Siurana o la DO de les avellanes de Reus, s'han d'afegir menges tradicionals del poble, com són la coca amb recapte (de la qual, deixeu-me que digui que també podem presumir a Lleida), la coca de sucre, la cassola de tros o les orelletes. No podem marxar del poble sense haver degustat aquestes exquisideses que, com he comentat, compartim amb moltes viles lleidatanes.

Un tomb pels voltants del poble ens permet gaudir del paisatge agrícola i, com no, de l'entorn natural que val la pena recórrer. Només així es pot apreciar la grandesa d'aquesta terra que, reprenent el fil del principi, ha estat escenari de la novel·la de Joan Perucho.

De la seva mà, fem una breu excursió circular per endinsar-nos a Pratedip i conèixer els seus atractius. La visita pel món humà pot començar per la part més antiga, passant pel Castell, amb les seves torres de defensa, i les restes de les muralles, algunes conservades dins les cases.

Una d'aquestes torres, la del Capet, va ser utilitzada com a presó. L'església parroquial, de volta gòtica i restaurada fa mig segle, és una de les construccions més notables que es conserven.

El Molí de més Amunt, amb una torre de defensa adossada, mereix veure'l, ja que, segons la tradició, guarda enterrats els tresors d'un francès dins d'una pell de cabra. Sortint del poble, en direcció al cementiri, travessem el barranc de Santa Marina, seguint per una pista de Gran Recorregut que ens duu a les antenes de la Serra de Güena.

Continuem el camí per la font de Duera i arribem al Santuari de Santa Marina, a uns quatre quilòmetres del poble.

Si creuem la carretera, i deixant la zona de pic-nic, trobem les restes d'un balneari que es va construir a principis del segle passat aprofitant l'existència d'unes aigües molt pures, però que es va explotar sense èxit. Des d'aquí, i sense deixar el camí de Gran Recorregut, tornem a la població resseguint l'antic camí de comunicació del poble amb Santa Marina, que és per on es fa la tradicional romeria, que es reviurà una vegada més aquests dies de festa major.

L'excursió proposada es fàcilment adaptable a recorreguts més llargs, explorant la serra de LLABERIA, l'imponent Racó de la DÒVIA o el Puig de CABRAFIGA.

En el camí, apreciem les olors plàcides de la multitud de plantes que trobem, entre les diferents fonts i basses que fan la visita més agradable. El vol dels rapinyaires també ens acompanyen, descobrint-nos algunes de les coves que es troben pels

voltants, de les quals destaquem la que porta el nom del mateix poble, de 30 metres de fondària, o l'avenc de la Muntanya Blanca, de 31. I, igualment, gaudim de miradors espectaculars sobre el Camp de Tarragona que ens enamoren.

Arribem ja al final del trajecte i del pregó.

Abans, però, deixeu-me destacar la gran tradició associativa que teniu des de sempre, que promou l'activitat social, cultural i esportiva entre tots vosaltres.

Lligada a la vida agrícola, a finals del segle DISSET, els apicultors i ramaders van crear el LLIGALLO, un sindicat per dictar normes de funcionament de forma democràtica. Després va ser la Sociedad de Socorros Mutuos de San Antonio de Prasdip, coneguda també per Germandat de Sant Antoni, en funcionament fins els anys 80, que ajudava les persones malaltes o bé que ho necessitaven.

Encara a principis del segle passat, es fundà el Sindicat Agrícola de Prasdip, inicialment anomenat Sindicat Agrícola Catòlic, per vetllar pels interessos agrícoles.

I actualment, es poden comptar TRETZE entitats i associacions que, en diferents àmbits, participen de la vida diària dels que esteu aquí presents. Amb el risc de deixar-me'n unes quantes, i només per il·lustrar l'aportació que aquestes entitats també fan en la tradició i la cultura, i, per tant en l'organització de les festes, esmentaré el ball de diables –que llueixen en el seu vestuari el DIP-, la colla de gegants i grallers, el patronat de Santa Marina o la comissió de festes.

A totes elles, i les TRETZE en total que contribuïu a fer del Prat un millor poble cada dia, us felicito per la tasca que feu i us encoratjo a seguir treballant pel vostre entorn social i per la vostra gent, enfortint d'aquesta manera les vostres arrels i els lligams que us uneixen a la vostra terra.

LA PAERIA

El Paer en Cap
de l'Ajuntament
de Lleida

Només em queda agrair-vos la vostra atenció i desitjar-vos una bona Festa Major 2011.

Que comenci la Festa!

Àngel Ros

Alcalde de Lleida